

communicatione percelli; scilicet cogere vel ad ingrediendum monasterium, vel ad habitum suscipiendum, vel ad professionem emittendam.

At quoad ingressum quaeritur: an ad excommunicationem incurrendam necessarium sit ut cogentes mulierem invitam ad ingrediendum monasterium compellant ea intentione ut professionem religiosam deinde emittat, an satis sit ut quacumque de causa ad id cogant?

Et quidem doctores discrepant: Suarez *Disp. 23 Sect. 7 n. 9* et Filiuccius *Tract. 14 c. 6, q. 5 n. 89* affirmant a cogentibus excommunicationem incurri quamvis compellant mulierem invitam ad monasterium ingrediendum unius suscipiendae civilis et christianae educationis causa. E contra Rodriguez, Sanchez, quos citat Bonacina *loc. cit. n. 6*, contendunt, coactionem mulieris invitae ad ingrediendum monasterium excommunicatione non percelli, nisi in ordine ad professionem religiosam. Ita vero Bonacina disserit: «Primum est ad ingrediendum monasterium; quod ego tamen intelligendum puto per ordinem ad professionem; Concilium enim in hoc capite consulisse videtur libertati religionis; propterea si metus incutitur ad alium finem, ut si foemina constituitur per metum in monasterio, ut ibi educetur, donec

» nuptui apta fit, excommunicatio
» huius capitis incurri non videtur.
» Ita Rodriguez in *Summ. 2 part.*
» *cap. 8 conclus. 5 n. 10*; et Sanchez
» *loc. cit. id est in op. morali*
» *lib. 4 n. 12*. Quamvis in hoc ultimo
» casu, in quo foemina per
» vim, vel metum collocatur in mona-
» nasterio, ut educetur, oppositum
» sentit Suarez, et Filiuccius etc.
» Neque obstat, Concilium sim-
» pliciter et absolute loqui de in-
» gressu in monasterium. Respon-
» deo enim, ipsius mentem colligi
» ex subiecta materia, de qua in ea
» sectione agitur. »

Hanc autem Bonacinae sententiam clar. De Varenno *Theol. Moral. Thom. II, pag. 517, n. 4*: rationabiliorem appellat, eamque amplectitur.

Verum hac in re praestat audire S. Alphonsum qui *Lib. VII n. 212* utriusque partis sententiam his verbis exponit: «An (hanc excommunicationem) incurrant qui cogunt foeminam ad monasterii ingressum, non ut profiteatur, nec ut habitum sumat, sed ut ibi honeste educetur?»

» Affirmant Suarez... Navarrus...
» Bonacina (1)... Filiuccio. Id probant
» ex Tridentino *Sess. 25*
» *cap. 18 de Regular.* ubi excom-
» municantur *quicumque coegerint*
» *aliquam virginem, vel viduam,*
» *aut etiam quacumque mulierem*
» *invitam (praeterquam in casibus*

(1) Quantum ad Bonacinam attinet falso, ut ex testimonio supra relato patet.

» in iure expressis) ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem. Concilium igitur hic tria membra distinguit, et inurit censura omnes cogentes foeminae, sive ad ingressum monasterii, sive ad susceptionem habitus, sive ad emissionem professionis; spectavit enim Tridentinum, ne occasione ingressus de tur causa mulieri suscipiendi habitum, aut profitendi minus liberere propter suasionem monialium, vel ob exeundi pudorem. Negat vero Sanchez cum Manuel. Ratio, quia in praedicta sanctione Tridentini videntur non tria, sed duo membra contineri. Ibi enim damnantur cogentes ad ingrediendum monasterium (quod est quiddam commune habens duos fines, nempe) vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem. Ergo qui cogat ad ingressum tantum causa educationis, non vero ad habitum susceptionem, vel ad professionis emissionem, ibi minime improbat. Et cum simus in poenalis, iuxta regulam iuris, benignior facienda est interpretatio. Sed hoc non obstante prima sententia mihi est probabilior, et ducor quia Concilium postquam principales cogentes damnat, eadem fert censuram contra eos, qui consilium, auxilium et favorem dederint, quique scientes eam

» non sponte ingredi monasterium
» (nota) aut habitum suscipere, aut
» professionem emittere; quoquo modo
» eidem actui vel praesentiam,
» vel consensum, vel auctoritatem
» interposuerint. Ex hac igitur secunda
» parte sensus primae colliditur; sicut enim in hac secunda
» parte tria membra distinguuntur,
» cum damnentur praebentes consensum actui coacto in tribus casibus; nempe quando mulier invitata aut ingreditur monasterium, aut habitum suscipit, aut professionem emittit; sic etiam intelligendum prima parte quoad principaliter cogentes. Quia tamen Concilium excipit casus in iure expressos, dicunt probabiliter Suarez et Bonac. cum Filiuc., licite posse cogi mulierem delinquentem ad ingrediendum in sui criminis poenam, vel ne labatur in aliquam incontinentiam ut eruitur ex C. *significavit*, et C. *Gaudeamus de convers. coniug.* »

Quamnam igitur sententiam amplecti debemus, vel probabilis saltem censenda est?

Imprimis cum S. Alphonso certum esse putamus, in Capite Tridentino de triplici actu agi absolute distincto, de actione scilicet vel ad ingrediendum monasterium, vel ad habitum suscipiendum, vel ad professionem religiosam emittendam. Capitis contextus, et doctorum pluralitas sententiam a doctissimo Sanchez propugnatam excludere videntur.

At pariter uti certum retinemus, in Tridentino capite, relate ad ingressum, non agi de puellulis, quae a parentibus quamvis invitae compellantur ad ingrediendum monasterium christianae educationis suscipiendae gratia, vel eas a periculis, quae debiliori sexui imminet liberandi, vel quia ob matris mortem, vel aliam circumstantiam, eas domi tuto retinere non possunt, vel opportunam educationem praebere. Eo enim iure parentes pollere censemus, ut filias suas ad educationem suscipiendam iis in locis collocent, quae opportuniora et securiora ipsis videntur; neque ad filias spectat educationis locum eligere. Cum autem Ecclesia permittat ut puellae in monasteriis educantur, et parentum sit educationi filiorum consulere, nullam profecto excommunicationem illos incurrere arbitramur, si filias quamvis invitae ad monasterium debitis facultatibus obtentis, ingrediendum ea de causa compellant, ut deinceps, opportuno tempore domum reducant. Quin imo probamus, de eiusmodi casu in Tridentino Capite sermonem non esse, et fortasse nec esse posse; si minus parentum auctoritati vulnus inflixisse Patres Tridentini viderentur. Quin et illud addimus, inter condiciones requisitas ut puellae in monasteriis admittantur educationis suscipiendae causa, nulla prorsus est quae referatur ad ipsarum voluntatem; scilicet, non indicitur ut interro-

gatur: an libere et voluntario monasterium ingrediantur, ut patet ex Lucio Ferraris *V. Moniales, Art. 1. n. 2 ad 30*. Si autem iura id non praescribunt, quomodo parentes argui possunt si illas invitae ad ingrediendum compellant? De cetero in eiusmodi facto parentes neque Monasterio ad quod ingrediendum eas cogunt ullam inferunt iniuriam, sed neque aliquo sese peccato commaculant, cum filiarum bonum spirituale et civile absolute procurent; quod igitur argumento eos excommunicatos dicemus?

Attamen illorum sententiam neque amplectimur qui dicunt, ad incurrendam excommunicationem ratione coactionis ad ingrediendum monasterium requiri in cogentibus intentionem ut virgo vel mulier coacta professionem emittat. Etenim Tridentini patres nedum coactionem virginum interdiciunt, sed etiam viduarum, et quarumcumque aliarum mulierum; quae dictio cum sit prorsus generalis nullam excludit mulierem, sed quamlibet includit cuiusvis aetatis, status, et conditionis; eo vel magis quod designent virgines et viduas; cum igitur addant *aut aliam quamcumque mulierem invitam*, haec profecto non erit neque virgo, neque vidua, sed etiam coniugata, aut corrupta, et senectute confecta. At patet, non omnes et quaecumque mulieres posse professionem religiosam emittere. Ergo patrum Tridentinorum mens non fuit, ut intuitu professionis religio-

sae emittendae ad ingrediendum monasterium non compellerentur mulieres invitae, sed etiam aliis de causis. Id autem confirmatur ex quo Tridentini Patres coactionem permittant *in casibus in iure exceptis*; Inter hos casus autem et ille est ut compellatur ad ingressum Monasterii mulier adultera, quam maritus suscipere non vult, ut ibi perpetuam agat poenitentiam; at praeter huiusmodi mulieres adulteras aliae sunt certe quae ad ingrediendum monasterium compelli possunt, quin tamen possint professionem religiosam emittere; at has Concilium non vult compelli; ergo non potuit excommunicatione percellere coactionem ad ingressum monasterii ea tantum intentione factam, ut mulier invita religiosam professionem emitteret.

Dicimus ergo Patres Tridentinos excommunicatione illos percussisse, qui avaritiae ex. gr. causa filias, sorores, consanguineasque ad monasterium ingrediendum cogunt, ut ita parcant rebus suis, earumque redditibus magis ditescant; tum illos qui ad id ipsum eas compellunt, ut domi ad lubitum lubricam vitam agere possint, quin piarum sororum, amitarum etc. obiurgationes ferant; tum tutores illos qui virgines, quarum tutelam susceperunt, quarumque accuratam educationem aliter gerere possunt, ad monasteria compellunt invitae, et ut de earum cura gerenda sese expediant, et ut ad lubitum domi agant, vel alias ob causas.

Neque verum esse videtur, Tridentinos Patres in citato Capite prae oculis unice habuisse libertatem professionis religiosae; id enim falsum esse patet ex allegatis rationibus, ex quibus apparet non unico religiosae professionis intuitu prohibuisse quominus mulieres quaecumque invitae ad monasteria ingredienda compellerentur; patet etiam ex quo triplex actio distincta interdicitur, *ingressus scilicet, habitus susceptio, et professio religiosa*, quorum unum ex alio non sequitur; demum patet ex quo non unice libertas religiosae professionis in mulieribus invitae cavenda sit, sed etiam, et quidem maxime, quies monasterii, et sanctimonialium pietas. Constat enim, mulieres huiusmodi in monasteriis conclusas nulla vel fere nulla pietate duci, linguam non caute custodire, in mundana esse effusas, ira maxime abripi, detractionibus indulgere, aliisque quae praeterire decet; quin imo et illud contingit ut mentecaptae vel fere fiant; ita ut sanctimoniales vel scandalum sumant, vel quietem animi perdant, et aliquando etiam maximo timore corripantur. At patres Tridentini his certe incommodis consultum voluere; ergo dicendi non sunt unico libertatis religiosae professionis amore ductos cogentes mulieres invitae ad monasterium ingrediendum excommunicatione percussisse. S. Alphonsi sententiae qua de causa subscribentes; excommunicationem hanc et illum in-

currere arbitramur, qui mulierem invitam ad monasterium ingrediendum compellit etiam sine voluntate ut professionem religiosam emittat.

Nulla autem quaestio esse potest quod excommunicationem incurrant qui virginem, viduam, aut aliam quamcumque mulierem invitam ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem cogunt.

Attamen verba illa *cuiuscumque religionis* occasionem praebuere Commentatoribus et theologis inquirendi: an excommunicatio haec incurratur etiam ob coactiones ad ingressum, susceptionem habitus et professionem in qualibet familia religiosa, ex. gr. Congregatione in qua vota simplicia emittantur, vel requiratur ut illa triplex actio perficiatur in ordine religioso proprie dicto, in quo vota religiosa solemniter nuncupantur?

Et quidem cl. De Varceno *loc. cit. pag. 517* scribit: « Haec excommunicatio locum habet etiam » quando agitur de religione, in » qua emittuntur vota simplicia » perpetua. Concilium enim voluit » liberum ingressum in Monasterium, vel susceptionem habitus » *cuiuscumque religionis*, sicut legitur in Decreto. Ratio est, quia » finis Concilii non est alius, quam » ut libere, non autem coacte, » mulier amplectatur statum religiosum. »

Attamen contraria sententia multo nobis verior videtur. Certum est

enim, in iure *religionis* nomine venire ordines religiosos votorum solemnium, ut alias nos in primo Commentarii nostri volumine plurimis probavimus argumentis. At Concilium Tridentinum usum esse *religionis* vocabulo legenti patet; non ergo, praesertim cum in poenalibus versemur, ad alias pias Societates extendendum est, quae solennia vota non nuncupent. Neque difficultatem facessere putamus, quod Tridentini Patres dicant: habitum *cuiuscumque religionis*; etenim eiusmodi dictio veritatem sortitur, quamvis ad Ordines tantum in quibus emittuntur vota solennia coarctetur, cum reapse eiusmodi Ordines seu Religiones plures sint.

Cum autem sive coactio ad ingressum Monasterii, sive ad susceptionem habitus, sive ad professionem religiosam emittendam excommunicatione plectatur, non inopportunum erit quaerere; an qui triplicem hanc actionem relate ad eandem personam committit, triplicem excommunicationem incurrat?

Qua in re scribit Gibalini *Disquisitiones Canonicae de clausura regulari* Disq. 1. Cap. VII, n. 10: « Quia videtur esse una coactio » perseverans, unam quoque incurrit ob coactionem ad professionem emittendam, quia coactio ad susceptionem habitus et ad professionem religiosam veluti una actio spectandae sint, cum una sit medium ad aliam, atque de cetero cogens in intentione perseverat.

At praestantissimis scriptori-

bus *de la Nouvelle Revue Theologique* Tom. XVII pag. 45, sicut et clariss. F. Piato Montensi *Commentarius in Const. Apostolicae Sedis* pag. 283 eiusmodi solutio non aridet, ea prorsus de causa quia singuli actus excommunicatione percipiuntur; quae quidem ratio spernenda non est.

Conciliari tamen utraque sententia nobis posse videtur si ita distinguamus. Cogens vel etiam ante ingressum intentionem habuit impellendi mulierem ad professionem religiosam, vel non: si primum; nam excommunicationem eum contrahere credimus, quia ingressus et habitus susceptio sunt media ad finem obtinendum, ideoque triplex illa actio unam constituere videtur, cum sine mediis finis obtineri non possit. Si alterum, cum actio sit diversa, neque una ad aliam intentionaliter ordinata; pro singulis actionibus excommunicationem contrahit. Attamen quoniam coactio ad habitus susceptionem ordinatur ad professionem religiosam, quam post ingressum cogens intendit, dum credimus hunc incurrit novam excommunicationem ob coactionem ad susceptionem habitus, non putamus aliam incurrit ob coactionem ad professionem emittendam, quia coactio ad susceptionem habitus et ad professionem religiosam veluti una actio spectandae sint, cum una sit medium ad aliam, atque de cetero cogens in intentione perseverat.

Haec tamen lectorum nostrorum iudicio submittimus:

Post haec duo manifesta esse putamus: primo quidem non contrahere excommunicationem illum qui mulierem invitam cogeret ad emittendum votum alicuius religionis profitendae; quia Concilium loquitur de coactione ad realem ingressum Monasterii, susceptionem habitus, vel professionem.

Secundo, neque illum excommunicationem contrahere, qui non mulierem, sed virum invitum ad praedicta cogeret; quia Tridentini Patres loquuntur de mulieribus, non de viris; et cum lex sit odiosa non potest extendi ad alios casus neque ob rationis paritatem.

Supervacaneum autem animadvertere ducimus, excommunicationem hanc non incurri nisi effectu secuto.

Superest ut exponamus casus in iure exceptos, in quibus mulier invita ad monasterium ingrediendum cogi sine ulla excommunicatione potest.

Primus comprehenditur in Cap. *Significavit De. convers. coniugat.* quo uxor quae assensum praestitit ut maritus in Ordine religioso votorum solemnium professionem emitteret, suspicionem de sua ingerit castitate. Innocentius III enim haec mandavit: « Mandamus quatenus si ita est, et est talis aetatis, de qua suspicio haberi non possit, ipsam votum continentiae observantem, intrare monaste-

» rium compelli non permittatis.
» invitam. » Quod in decretum ita
dixerit Glossa. « Ex eo enim quod
» dicit: *de qua suspicio haberi non*
» *possit, non debet compelli*, intel-
» ligi quod si sit suspecta debet
» compelli religionem intrare ex
» quo promisit continentiam. »

Alius casus continetur in *Cap. Gaudemus, 19, De convers. coniug.* quo Gregorius IX hoc statuit: « Mu-
» lieres vero, quae relicto maritali
» toro, lapsu carnis ceciderunt, si
» mariti earum a te diligenter com-
» moniti, eas ad frugem melioris
» vitae conversas noluerint recipere
» propter Deum, in claustris cum
» religiosis mulieribus studeas col-
» locare, ut perpetuam poeniten-
» tiam ibi agant. »

Haec autem legis dispositiones unicum respiciunt ingressum in monasterium, non autem aut habitus susceptionem, aut professionem religiosam. Qua de causa qui has etiam mulieres ad alterutrum compelleret, excommunicationem Tridentinam incurreret.

Demum et haec excommunicatio nemini reservata dignoscitur.

CAPUT. IX.

De excommunicatione a Tridentinis Patribus in eos lata qui virginem aut aliam mulierem impediunt quominus velum accipiant, aut professionem religiosam emittant.

Eadem Sessione XXV. *De Regularibus et Monialibus eodemque*

Cap. XVIII. Patres Tridentini his verbis notatam supra censuram pronuntiant: Simili quoque anathemati subiicit eos, qui sanctam virginum vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi quoquo modo sine justa causa impederint.

Atqui si anathemati simili; ergo cum anathema in praecedenti capite discussum nemini reservatum sit; et hoc nemini reservatum esse plane dignoscitur.

Antequam de materia et subiecto huius capitis, sermonem instituamus, declarare oportet quid Tridentini Patres intellexerint per verba *veli accipiendi, vel voti emittendi*; utrum, scilicet, unam professionem religiosam significare voluerint; aut per priora verba habitus susceptionem, vulgo *vestitionem*, per alia autem proprie dictam *religiosam professionem*.

Inter antiquos Bonacina *De Exc. in part. Dispt. II, Q. II, Punct. III, n. 2.* affirmat, per allegata verba Tridentinos Patres intellexisse « pro-
» fessionem quae fit per susceptionem
» veli, aut etiam sine veli
» susceptione cum tribus votis ». Atque pro sua sententia citat Suarez *Disp. 23, Sect. 7, n. 9*, et Filiuccium *Tract. 14, Cap. 6, quaest. 5 ad fin. n. 90*. Et num. 4 clarius mentem suam aperit. « Quam-
» obrem, inquit, illa particula *voti*
» *emittendi*, addita videtur ad com-
» prehendum omnem modum,
» seu statum religionum, seu per-

» sonarum monialium; nam aliquae
» professionem emittunt susceptio-
» ne veli, aliae statum illum sine
» susceptione veli assumunt, ut
» bene Suarez, Filiuccius, et San-
» chez. »

Commentatores Constitutionis *Apostolicae Sedis* eiusmodi sententiam amplectuntur, et affirmant Tridentini verba unum dicere; scilicet *professionem emittere*. Ita clariss. Scriptores de la Nouvelle Revue Théologique *Tom. XVII, pag. 49, n. IV*; Commentator Patavinus *pag. 305, n. 419, III*; Gabriel de Varceno, *Compendium Theologiae Moralibus pag. 518, 9*; F. Piatus *Comment. pag. 285, 3*, qui tamen prudenter scribit: « Nomine *veli accipiendi, vel voti emittendi* iuxta
» nonnullos intelligitur vel ingres-
» sus in monasterium animo statum
» religiosum amplectendi, vel sus-
» ceptio habitus et professionis
» emissio. Communiter autem do-
» cent auctores, his verbis idem
» designari ac religionem profiteri,
» quae quidem professio apud non-
» nullas moniales fit per veli sus-
» ceptionem, apud alias per solam
» votorum emissionem ».

Atque haec aliorum etiam sententia est et unica ratio, si unus vel alius excipiat.

Quin praesumamus tantorum doctorum sententiae contradicere, rationes et argumenta lectorum nostrorum iudicio subiicimus, quibus putamus esse recedendum ab prolata sententia, atque e contra affir-

mandum, per *acceptationem veli* Patres Tridentinos indicare voluisse susceptionem habitus religiosi, seu vestitionem; per *emissionem voti* professionem religiosam proprie dictam.

Et 1. non inficiamur, Tridentinorum Patrum mentem finemque fuisse per latum anathema vetare quominus nemo iniuste a professione religiosa retraheretur; at cum finis iste nedum religiosae professioni, sed etiam voluntati suscipiendi habitum, quin imo et ingrediendi Monasterium sit communis, exinde nullum argumentum pro contraria sententia extendi potest. Non igitur ex fine legis petendum est argumentum, sed aliunde; et quidem.

1. Ex modo loquendi. Manifestum est enim Tridentinos Patres talem loquendi rationem adhibuisse, ut duas res plane diversas designarint, *voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi*; at particula *vel* non est copulativa, neque absolute proposita adhibetur ad unam eandemque rem significandam, sed distinctam atque diversam. Quin imo etiam cum absolute adhibetur, valet *tum*, et quamvis *copulativa* obiecta distincta coniungit; ut patet ex Virgil. *Aeneid. V, v. 769. Silvius Aeneas pariter pietate vel armis egregius*. Et ex Livio *Hist. lib. 1, cap. 42. Hunc ordinem ex censu descripsit, vel paci decorum, vel bello*.

2. Certum est, etiam Concilii

Tridentini tempore *velum accipere*, et *vota emittere* communiter duos actus religiosos plane distinctos significasse, cum assumptio veli plerumque praecederet votorum emissionem, ut infra videbimus. Non sunt autem putandi Tridentini Patres ab usu communi loquendi recessisse, quin id aliquo pacto inuenerent.

3. Idque eo vel magis, quod, in aliis Capitibus, cum de votis emittendis loquuntur, adhibeant professionis vocabulum, *velum autem accipere* in cit. tantum loco eos adhibuisse reperivimus; at certum est, votorum emissionem converti posse cum professione religiosa, non autem cum veli acceptione, quae verba etiam alios actus significant.

4. Quod postremum evidentissime patet ex iis quae scribit Schmalzgrueber *Ius Ecclesiasticum Universum, Pars IV, De Statu Monachorum, Tit. XXXV, n. 96.* Scilicet: « Circa benedictionem seu » consecrationem monialium scien- » dum est multiplex velum eis » dari solere: 1. velamen conver- » sionis seu probationis quod da- » tur in susceptione habitus regu- » laris ante professionem, et com- » munitur est album; 2. velamen » professionis, quod nigrum est; » 3. velum consecrationis; 4. ve- » lum continentiae et observationis, » quod est viduarum, et potest dari » etiam virginibus, licet virginale » velum non possit dari viduis, ne-

» quidem cum dispensatione Epi- » scopi; 5. velum ordinationis quod » olim dabatur diaconissis ad incho- » andum officium divinum; 6. de- » mum velum praelationis quod » olim abbatissis dabatur anno sexa- » gesimo aetatis. » Cum igitur sus- » ceptio veli tot diversa significet, quae professionem religiosam non nisi semel exprimat, quomodo arbitrari rationabiliter possumus, Tridentinos Patres professionem religiosam per susceptionem veli unice indicare voluisse?

Addimus quod duo sint in iure canonico quibus Tridentini Patres deterreri debuerint ab indicanda professione religiosa per veli susceptionem; quorum unum est, quod reapse per veli susceptionem exprimebatur habitus assumptio, quo mulier veluti religiosa non habebatur, dum religiosa vere et proprie evadere per professionem religiosam. Id patet ex Cap. XIV. *Ex parte tua, De Conversione coniug. Tit. XXII*, in quo Innocentius III scribens ad Archiepiscopum Lugdunensem haec decernit: « Porro licet praedicta mu- » lier videatur in veli susceptione » religionis habitum assumpsisse, » si tamen velit in domo propria » remanere quasi propositum ca- » stitatis in saeculo servatura, ni- » hilominus consummandum est » matrimonium iam contractum; » nisi se voto adstrinxerit ad ob- » servantiam regularem; in quo » casu compelli potest ut relicto

» saeculo religionis propositum » exequatur ». Ex quo capite quisque videt, per veli susceptionem mulierem videri, non fieri, nec esse religiosam, et posse tantum compelli ad professionem emittendam si voto sese ad eam adstrinxerit; qua de causa susceptio habitus, seu veli non indicat professionem religiosam, cum eaque converti non potest: hinc recte Glossa in hunc locum: « et est » hic argumentum quod susceptio » veli sive habitus non facit mo- » nachum. »

Addimus etiam quod in vetustis Canonibus, ex subiecta materia semper dignoscitur quando veli assumptio significat habitus susceptionem, seu vestitionem, et professionem religiosam, aut alios actus, ut patet ex variis Canonibus quae a Gratiano citantur *Caus. XX, T. 1*, Patres Tridentini autem in re tanti momenti, in qua scilicet agebatur de excommunicatione incurrenda, nihil omnino distinxerint; quod absortum videri debet.

Aliud erat quod prohibebatur quominus professio emitteretur, nisi antea in habitu religioso novitiatus fieret per annum; quod et ipsi Patres Tridentini sanxerant. *Sess. XXV. Cap. XV. De Regul. et Monial.* his verbis: « In quacum- » que religione tam virorum quam » mulierum professio non fiat ante » decimum sextum annum exple- » tum, nec qui minori tempore » quam per annum post susceptum

» habitum in probatione steterit, » ad professionem admittatur. Pro- » fessio autem antea facta sit nulla, » nullamque inducat obligationem » ad alicuius regulae vel religionis » vel ordinis observationem, aut » ad alios quoscumque effectus. » Cum itaque Patres Tridentini tam diserte distinxerint susceptionem habitus a professione religiosa, susceptio autem habitus sine veli assumptione non fiat, ut patet ex iis quae ex cl. Schmalzgrueber supra disseruimus, imo veli assumptio vocaretur, ut constat ex cit. Innocentii III Capite, non nisi inconsulto poterant utrumque actum confundere, aut designare per vocabula, quae diversos distinctosque actus significabant. Hinc, ut minimum dicamus, ex Concilii Tridentini verbis nullo pacto probari potest *voluntatem veli accipiendi vel voti emittendi* unam professionem religiosam significare.

Neque allatam ab adversariis rationem solidam arbitramur. Ideo enim affirmant per Tridentini Concilii verba unam professionem designari; quia haec aliquando fit per susceptionem veli, aliquando vero per solam votorum emissionem. Atqui 1. haec sententia non satis conformis communi loquendi rationi reperitur, cum verba a Tridentinis Patribus adhibita duos actus distinctos et diversos significare possint, qui reapse in statu religioso reperiuntur.

2. Probare deberent, Concilii